נד. מעילה יד:], ב) ברכות נד. מעילה יד:], ב) ברכות כה., ג) [תוספ' ברכות פ"ד ה"ט], ד) [לעיל יט.

לקמן לא. עא. זבחים יט:], ד) ס"א ל"ג, ו) [מוספי

פ״ל הי״דו. ז) ל״ל שנכנם.

ה) [לקמן לב.], ט) [ויקרא

מון, י) [נלה יג.ן, ל) ווע"ע

תום׳ נדה יג. ד״ה אוחו

וד"ה והלא],

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א] גם' אמר ר"פ לואה במקומה. נ"ב משום דקתני

מחניי כל החיחד רגליו

מתני" כל המיסך רגליו טעון טבילה דטעמא שמא נשארה נואה על בשרו להכי מיימי הכא הך דר"יפ הגם דעיקר מקומו שייך בפרק מי שמתו ש"י:

ז א ב מיי׳ פ״נ מהלכום

ק"ש הלכה יא [טור ש"

א״ח סי׳ עו סעיף ה רב

אלפס ברכות פ"ג דף יח:ו: ת ג ד מיי׳ פ״ז מהלכות ברכות הל׳ ח׳ [טוש״ע

א"ח סי׳ קע סעיף א רב

אלפס סוף פ״ח דברכות דף

:[:10

מ ה מיי׳ פ״ה מהלכות

ביאת מקדש הלכה ד:

י ר מיי׳ פ״ב מהל׳ עבודת

יוה"כ הלכה ב:

אמר להם הממונה פרק שלישי יומא

מצוה לשפשף מסייע ליה לרבי אמי דאמר

רבי אמי אסור לאדם שיצא בניצוצות שעל

גבי רגליו מפני שנראה ככרות שפכה ומוציא

לעז על בניו שהן ממזרים אמר רב פפא

"צואה במקומה או אסור לקרות ק"ש היכי דמי

אי דנראית פשיטא אי דלא נראית ילא

ניתנה תורה למלאכי השרת לא צריכא דיושב

ונראית עומד ואינה נראית ומאי שנא מצואה

על בשרו יידאיתמר יצואה על בשרו או

שהיו ידיו בבית הכסא רב הונא אמר מותר

לקרות ק"ש ורב חסדא אמר אסור לקרות

ק"ש במקומה נפיש זוהמא שלא במקומה

לא נפיש זוהמא ת"ר פיהלכה בסעודה אדם

יוצא להשתין מים נומל ידו אחת ונכנם דיבר

עם חבירו והפליג נומל שתי ידיו ונכנם

וכשהוא נוטל לא יטול מבחוץ ויכנם מפני

חשד אלא נכנם ויושב במקומו ונוטל שתי

ידיו ומחזיר המפיח על האורחין א"ר חסרא

לא אמרן אלא לשתות יאבל לאכול נומל

מבחוץ ונכנם דמידע ידיע דאנינא דעתיה

אמר רב נחמן בר יצחק ואנא אפילו לשתות

נמי מידע ידעי דאנינא דעתאי: מתני'

האין אדם נכנם לעזרה לעבודה אפילו מהור

עד שימבול סיחמש מבילות ועשרה קדושין

מובל כ"ג ומקדש בו ביום יוכולן בקדש על

בית הפרוה חוץ מזו בלבד פרסו סדיז של

בוץ בינו לבין העם 🌣 (קידש ידיו ורגליו):

לבל׳ ישאלו את בן זומא מבילה זו למה

אמר להם ומה המשנה מקודש לקודש

וממקום שענוש כרת למקום שענוש כרת מעון מבילה המשנה מחול לקודש וממקום

שאין ענוש כרת למקום שענוש כרת

אינו דין שמעון מבילה רבי יהודה אומר

"סרך מבילה היא זו כדי שיזכור מומאה

ישנה שבידו ויפרוש במאי קא מיפלגי

מצוה לשפשף. תיתה אמאי לריך לשפשף והא מסתמא קיימא לן י כרבנן דר"א דאסור לאחוז באמה ואמרו ליה רבנן והלא ניצוצות ניתזין על רגליו וכו׳ אלמא דכשאוחז באמה אין ניצוצות ניתזין על רגליו וי"ל אעפ"כ אי אפשר שלא יהו מעט ניתזין על רגליו דזימנין מישתלי ולאו אדעתיה לאחוז

באמה עד לבסוף אי נמי דרבנן מודו לבסוף לדברי ר"ח תדע דבפ׳ כל היד (נדה דף יג.) פריך אשמואל דאמר ליה לרב יהודה שיננא אחוז באמה והתניא ר"א אומר כל האוחז וכו' וכן בפרק כירה (שבת דף מא.) ואי רבנן פליגי מאי פריך מיהו יש לדחות זה דאפילו רבנן לא שרו אלא שלא יוציא לעז על בניו הא לאו הכי לא וההיא דכירה לאו משום הכי הוה והא דרב יהודה אאיגרא הוה קאי ומשתין למטה וליכא למימר משום ניצוצות אלא משום לכלוך הכותל ומשום האי מילתא לא הוו שרו רבנן מיהו יש להביא ראיה מדאמרינן פרק כילד מברכין (ברכות דף מ.) אין מי רגלים כלים אלא בישיבה ובעפר תיחוח אפילו בעמידה וכו' אבל אוחז באמה לא קאמר דאע"ג דמסתמא כמו כן כלים ואמרינן נמי בפרה כל היד (נדה דף טו:) ג' שנאתי וכו' וחשיב אוחז באמה ומשתין ולא הוזכר שם ר"ח אלה ש"מ דחזרו רבנן והודו לר"ח ואע"ג דלא אשכחן בהדיא לא במשנה ולא בברייתא שחזרו יש לומר כן וה"נ אשכחן בפרק כל היד (שם דף יג:) אמילתא אחריתי דקאמר ר' טרפון מקלן ידו על טיבורו פי׳ על שנגע באמתו אמרו לו ישב לו קוץ לא יטלנו משמע דרבנן שרו אפילו בלא קוך אלא דהוו מקשי ליה אודי לן מיהת בישב לו קון ובמתני׳ דהתם באנשים תיקלך ומסתמא אתיא נמי כרבנן דאין סברא לאוקומיה כר"ט אלמא דחזרו בהן אע"ג דלא אשכחן לה בהדיא וא"ת וכיון דמלוה לשפשף ויש תקנה לשפשף מאי קא פרכי ליה רבנן לר"א אין לו מקום גבוה ואין לו עפר תיחוח מאי אמר להם מוטב יוציא לעז על בניו שהן ממזרים ואל יראה רשע שעה אחת לפני המקום ואמאי לא

יאחוז באמה כלל אז יהיה רוב ניצוצות ניתזים על רגליו ואפילו אם משפשף יהא ניכר ויוליא לעז על בניו וגם יש לו טורח לשפשפן הכל ומניחס : אין אדם נכנם לעבודה אפילו מהור עד שהוא מובל. לאו דוקא לעבודה אלא אפילו לשחיטה דלאו עבודה היא מוכח לקמן דבעי טבילה ואפילו בלאו עבודה רק שנכנס לעזרה וכן מוכיח בירושלמי דקאמר לא סוף דבר לעבודה אלא אפילו שלא לעבודה

וכן מוכח לקמן כמו שאפרש בסמוך:

ומה המשנה בין קדש לקדש בו'. מימה לי איכא למפרך מה להתם שכן רוצה לעבוד עבודה אבל טהור הנכנס שלא לעבודה מניין וי"ל דודאי הק"ו אינו אלא בטהור הנכנס כדי לעבוד אלא דמדרבנן

גזרו אפילו בנכנס שלא לעבוד גזירה שמא יעבוד וא"ת אכתי ליפרך מה ליום הכפורים כשהוא משנה מקודש לקודש שכן טובל במקום קדוש די"ל דבשאר ימות השנה נמי יטבול במקום קדוש מהאי דינא אבל קשה אם כן כי קאמר בסמוך במאי קא מיפלגי לימא דבהא פליגי דלבן זומא טביל במקום קדוש ולר' יהודה לא ועוד דאכתי איכא למפרך מה ליום הכפורים שהוא חמור שלא הוכשרה עבודת יום בכהן הדיוט אלא בכהן גדול או ליפרך שכן מרובה כפרתו של היום כדפריך בפ״ק דשבועות (דף ט.) אלא ל״ל דבן זומא לא מחשיב להו פירכות דחדרבה אלימי אלים לק"ו ע"י כך ונכנים אותן חומרי בק"ו ונימא הכי ומה המשנה מקודש לקודש אע"פ שטבל כבר טבילה חשובה במקום קדוש ואע"פ שהוא כהן גדול דקדוש טפי ואע"פ שהוטלה עליו כל עבודת היום וזריז וזהיר טפי מתוך כך ומחמת שכפרת היום מרובה אפ"ה צריך טבילה המשנה מחול לקודש לא כ"ש והאי דלא טביל במקום קדוש סברא הוא כיון דאכתי לא נתקדש בבגדי קודש שיטבול בחול:

באחולי

נכנסין לסמוך או לקריאה והנחה דביכורים, וביאה במקלת (רביעי) [דבעין (ו)פשיטא לן דמשכחת לה בכל אדם כגון מכנים ידיו ישם קשת אין היא האינה היא בל היא הכל היא הכל היא המלחה להיא המלחה היא המלחה המלחה המלחה המלחה המלחה המלחה המלח לשחוט. והא דאמר בירושלות ופ"ג ה"גן אל סוף דבר לעבודה, הכי פירוש, וא סוף דבר לעבודה גמורה [18לא] (ו)אפילו למתן בהוא חלונים למינה לרך. ושה הששבה שקרש ב"קרש ברי. פירש בקונטרס היינו מתקום קדוש לתקום קדאו. וקשה והא היינו דנסיק בתר הכי מתקום שעוש כרת למקום [כר] וחרי זימני למה לי, ועוד לישנא דמקדש לדקדש לא משמע הכי דהוה ליה למימר בין קדש ל התוקט שבשם כית התוקט (קדם הייני שתשלה מגביר קדם לבגדי קדם דסיינו מגביר והכ לבגדי לבן ומגביר לבן לבגדי הכי. על כן נרחה לביר הייני מגביר והכ לבגדי הכי. על כן נרחה הכים להייני מגביר והכיל הייני מגביר והייני מגביר הייני מגב אשר הרגש כך וחושר ובות המשבו בר. מיתה לניבית (נמפנש) כגן וומנו לפנים מקרי ניפט של קיזמן לפני מטפים. זמר קיזמן לפני מטפים ואחרי כמו כהן גדול ביוה"ב. גיי, ושמא אין זה אלא גילוי מילחא בעלחא. מיהו לפי הקונטרס דגרס מקדש לקדש אא אברי הקדש קדש קדש להי מית הבילה או המורה אלא המקרין ביולה מן הסורה אלא בכהן שלובש גגדי קדש, וכל אדם לא אינטריך אלא מדרבנן. אמי שפיר מה שלא לריך שני קידושין אך מכל מקום לא אשכחינן שני בכהן שלובש גגדי קדש, וכל אדם לא אמרת שלמד שאה אדם מנהן גדול וכהן שלובש בגדי קדש, וילף מהיקשא דשאר אדם קידושין אפילו כי שלוב בגדי קדש, אם לא מאחר שלמד שלא אומר היידור וכדו של היידושים ליידושין אפילו היידוש היידו המה ביו היידו אומר שלא אינו ברי היידושין אפילו היידו היידו היידו להיידו היידו לענין שלא יצטרך שני קידושין.

ואומר רבינו דכל אדם דמחייב רבי יהודה לטבול מיירי שיש שם כעין עבודה דהכנסת ידים לבהונות כגון סמיכה ותנופה שבעלים

מלוה לשפשף. בידו ניצוצות של מי רגלים הניתזין על רגליו שלא יצא בהן חוץ ונראה ככרות שפכה שאין מי רגליו מקלחין אלא שותחין וכרות שפכה אינו מוליד ויאמרו על בניו שאינם שלו: במקומה. בנקב פי הטבעת אסור זה לקרות ק"ש: ידיו בבים הכסא. מחילה מפסקת

ודים הכסא לפנים מהמחילה חה הכנים ידיו דרך חור שבמחילה: ורב הסדה המר הסור. משום כל עלמותי תאמרנה וגו' (מהלים לה) טעמא משום כל עלמותי אבל משום זוהמת הריח לא וקשיא לרב פפא מתרוייהו: במהומה נפיש זוהמת. שחמה היא שלא ינאה לאויר ולא נתפזר ריחה: הלכה בסעודה. כלומר הלכה זו אמרו בהלכות סעודה: אדם. שילא מתוך הסעודה להשתין מים נוטל ידו אחת אותה ששיפשף בה ניצוצות: והפליג. שהה: נועל שתי ידיו. דכיון שהפליג שעה אחת או שתים הסיח דעתו מסעודתו ולא נזהר לשמור ידיו והן עסקניות: לא יטול מבחוץ. שלא יאמרו עליו לא נטל: ומחזיר הטפיח על החורחין. ה"ג לה בתוספתא דברכות ופ״דו. טפיח פר שיולקין ממנו מים על הידים מחזירו על האורחים המסובין והשמש מחזירו עליהן ואומר יש בכם הלריך ליטול ואין זאת אלא להודיע שנטל זה ש שהכנים את ידיו: לא אמרן. דלא יטול בחוך אלא שאינו לריך עוד לאכול אלא לשתות הוא נכנס שהיו רגילין להאריך לשתות בשתיה אחר המזון ומיהו לריך ליטול שמא יתן פרוסה לתוך פיו: מידע ידיע דאגינא דעתיה. ולח חשדי ליה: מתבר' לעבודה. לאו דוקא דאין אדם נכנס לעזרה עד שיטבול וטעמא מפרש בגמרא: חמש טבילות וכו'. יליף לה בגמרא יו: על בית הפרוה. על גג לשכת בית הפרוה: חוץ מזו. הראשונה שאינה באה חובה ליום הכפורים דהא כל יומא נמי איתא אבל טבילות הבאות חובה ליוה"כ כתיב בהן במקום קדוש בעניינא דאחרי מות ש: גבו' עבילה זו. של כל שחרית למה לטהור: ומה המשנה מקודש וכו'. כהן גדול בחמש עבודות ביוה"כ

המשתנות מחוץ לפנים ומפנים לחוץ ששני המקומות קדש ועל שניהן ענוש כרת הנכנס בטומאה: טעון טבילה. בין עבודה לעבודה כדיליף בפרקין (דף לב) וזה הבא מביתו לעזרה שהוא מחול אל הקדש וכו': סרך טבילה היא זו. אין כאן חובה מן התורה אלא לסרך ולתפוש בשם טבילה כדי לעלות על לב שאין טבילה אלא לטמאין ולחת ללבו אם יש טומאה עליו ויזכור טומאה ישנה שיש עליו ושכחה ויפרוש מלבא לעזרה היום עד שיעריב שמשו אחר הטבילה ולא יעבוד היום:

באחולי

מוסף רש"י ידיו בבית הכסא. מחילה

יש בינו לבין בית הכסא ופשט ידיו המחילה (ב לפנים מן (ברכות ועשרה קדושין. ידיו ורגליו מן הכיור (יט.). בו ביום. הכפורים, ולקמן ולנויל ביוס (לב.) יליף להו מקרמי (שם). על בית הפרוה. שהיתה בנויה בתוך עזרה מקודשת (שם). חוץ מזו. טבילה ראשונה שאינה באה בשביל יוה"כ, שאף כל השנה שנינו איי ימות השנה שנינו אין אדם נכנס לעזרה אפילו טהור עד שיטבול, אבל טבילות הבאות מחמת יוה"כ בעינן מקום קדוש (שם).

תום' ישנים

מצוה לשפשת. אותר ר״מ כי מכאן יש ללמוד שהנכנס להשתין מים אין לריך ליטול ידיו אם לא שיפשף, ואם שיפשף מיהא נראה ואם שיפשף מיהא נראה דאין לריך לברך על נטילת ידים. מידי דהוה אנוגע ידיו במקום הטינופת או היו רגליו מלוכלכות בטיט ובצואה. ואפילו אשר יצר ובטטאה ומפיט מטר רגיל לא היה רביט מאיר רגיל לברך, אך רביט רגיל לברך אשר יצר. [ו]ה"ר אלחנן היה רוצה לדחות דהא כל המטיל מים טעון קידוש, דמשמע אפילו ליכא כלל ניצוצות דלא פלוג רבנן בקידוש, ה״ה לענין (טבילה) [נטילה]. אך י״ל דמ״מ נהי דגבי קידוש ידים לא פלוג רבנן, נטילה לתפלה מיהא לא מצינו שהצריכו בכל ענין, לא לריך. ומיהו דשיפשף ודאי לריך דשיפשף ליטול אותו יד כדאמרינו כסול מוטו יד כדטונויק בסמוך גבי סעודה אדם יוצא להשתין מים נוטל ידו אתת וכו׳, והוא הדין לתפלה ולדברי תורה. אבל אין לריך לברך כמו כדפירשתי. צואה על בשרו בו׳.

יא ז ח שם הלכה ג: רבינו חנגאל ואוקימנא המטיל מים צריך קידוש ידים משום דמצוה לשפשף הניצוצות הניתזין רגליו כשמשתין. רגליו משום הניצוצות עצמן. . ואיסורא נמי איכא מפני אינן יוצאין בקילוח אלא רשחיחה ככרות שפכה. על רגליו, ומי שהוא כרות אינו מוליד. ונמצא מוציא לעז על בניו שהן ממזרין. אמר רב פפא צואה במקומה. כלומר ובמקום: שיוצאה ממנו, אפילו אם אינה נראית אלא כשיושב לעשות צרכיו, אסור . לקרות קרית שמע כנגדה משום דנפיש זוהמא ולא דמיא לצואה על בשרו. ת״ר הלכה בסעודה אדם יוצא להשתין נוטל עם חבירו והפליג נוטל שתי ידיו ונכנס. הני מילי לסעודת אכילה^{†)}, --אבל לשתייה נכנס ויושב במקומו ואחר כך נוטל נכנס לעבודה אפילו הוא טהור עד שטובל כו׳. שאלו לבן זומא כיון שהוא טהור טבילה זו למה. אמר להם ומה כהן גדול ביום הכפורים שטבל ועשה תמיד של שחר, . כשיבא לעשות עבודת כשיבה היום, הוא טובל עוד טבילה אחרת מפני שצריך . טבילה. ל) והנכנס לעבודה אמר להו מצוה לשפשף וי"ל אם לא מתחילה אינו דין שצריך טבילה]. ור' יהודה אומר סרך טבילה זו. כלומר, מנהג החמירו עליו כדי

ר"ל דה"מ ליטול מבחוד לסעודת אכילה.

שישים בלבו ואולי יזכור

שיש בידו טומאה ויפרוש.

תום' ישנים (המשך) מדאמר לקמן איבעיא ליה מהו שיעשה סכין ארוכה לשחוט כו' חיבעי לרבנן עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא דלא עביד עבודה והיינו רבנן דר' י דאמרי ששם מנורעין טובלין משום דדיישי בטומאה אבל שאר אדם לא, מכלל דר׳ יהודה מלריך לטבול שאר אדם אפילו אין שם עבודה.

במקום קדום ואע"פ שהוטלה עלי במקום שמטוס (בפגדיו) מיריר, דא במקום תנולה אפילו על הקרקט לריך להרמיק ד' אמות. לא אשרן אדא בשתות. פירש ריצ"א דאנוטל ידו אחת קאי, לריך ליטול בפנים פן יחשדוהו שלא נעל אבל לאמול טעל מבחוך דאין כאן חשד דודאי נטל נדןאנינא דעמיה ליתן פרוסה בחוך פיי אם לא נטל, אמר רב נחמן אוא אפילו לשחות מידע ידעי אוינא דעתאי, שלא היימי שותה בלא נטילה לאחר שיפשוף מי רגלים. אבל מחוך פירוש הקונטרס משמע דקאי אהפליג נוטל שמי ידיו אפילו נכנס לשחות שמא יתן פרוסה לחוך פיו, אבל משום שתיה לא דהטטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח, על כן נראה כפירוש ריצ"א. ווהך שמעתא שמעיון דכל אדם שהשתין מים ושפשף בידו לריך ליטול מיד אומו יד ששיפשף, והיכא דהפליג שעה אתת אד שתים לפירוש הקונטרס לריך ליטול שתי ידיו ואע"פ שלא שהה כל כך שילטרך שיחזור גרכה למפרע [כד)אמריען בערבי פסחים (קב, א). ואפילו היכא שנכנס לשתות יש לחוש שמא יתן פרוסה לתוך פיו לפירוש הקונטרס דהכא. מרגי". אין אדם גבגם דעורה בו". פירש הקונטרס לעבודה לאח דוקא. מיהו בכל הספרים שלנו וגם בפר״ח גרס אין אדם נכנס לעודה לעבודה, ואחאי בכבב קמיר. הר פירש הקונטרס לעבודה לאז דוקא. מיהו בכל הספרים שלנו וגם בפר״ח גרס אין אדם נכנס לעודה לעבודה, ואחאי נקטיה. והכי נמי משמע בנמי דלא משקי להי בן זומא אלא חקל וחומר דרסן גדול ביום הכפורים שמשה מבגדי קדש לגבדי קדש כרי, דהיינו לצורך עבודה, ואפילו ר' יהודה לא פליג עליה, דליכא בינייהו אלא לענין למיקם בעשה, אבל (מאי) [אין] הכי נמי בעי לצורך עבודה. אכל קשה לרבינו מדאמרינן בגמרא ומי אית ליה לר' יהודה הך סברא והמניא מצורע עומד וטובל בשער ניקטור ר' יהודה אומר אינו צריך לטבול שכבר טבל כר, ומצורע ודאי לא עביד עבודה. "יל דהכנסת ידיו לבהוטח [הייט] לצורך עבודה. אבל קשה לרביט